

การรู้เท่าทันสื่อ

MEDIA LITERACY

FAKE NEWS

ข่าวปลอม

วัตถุประสงค์ การเรียนรู้

1. ผู้เรียนสามารถประเมินคุณค่าสื่อ/สารสนเทศ เลือกปรับและกลั่นกรองสื่อ/สารสนเทศให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของตนเองได้
2. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวปลอม และตระหนักถึงผลกระทบของข่าวปลอม

CONTENT

01. สื่อใหม่-สื่อเก่า ธรรมชาติของสื่อ
02. การรู้เท่าทันสื่อ ข้อเท็จจริง-ข้อคิดเห็น
03. การประเมินคุณค่าสื่อ
04. ข่าวปลอม

QUESTION

สื่อทุกวันนี้ แตกต่างหรือเหมือนกับ
สื่อในสมัยก่อนอย่างไร?

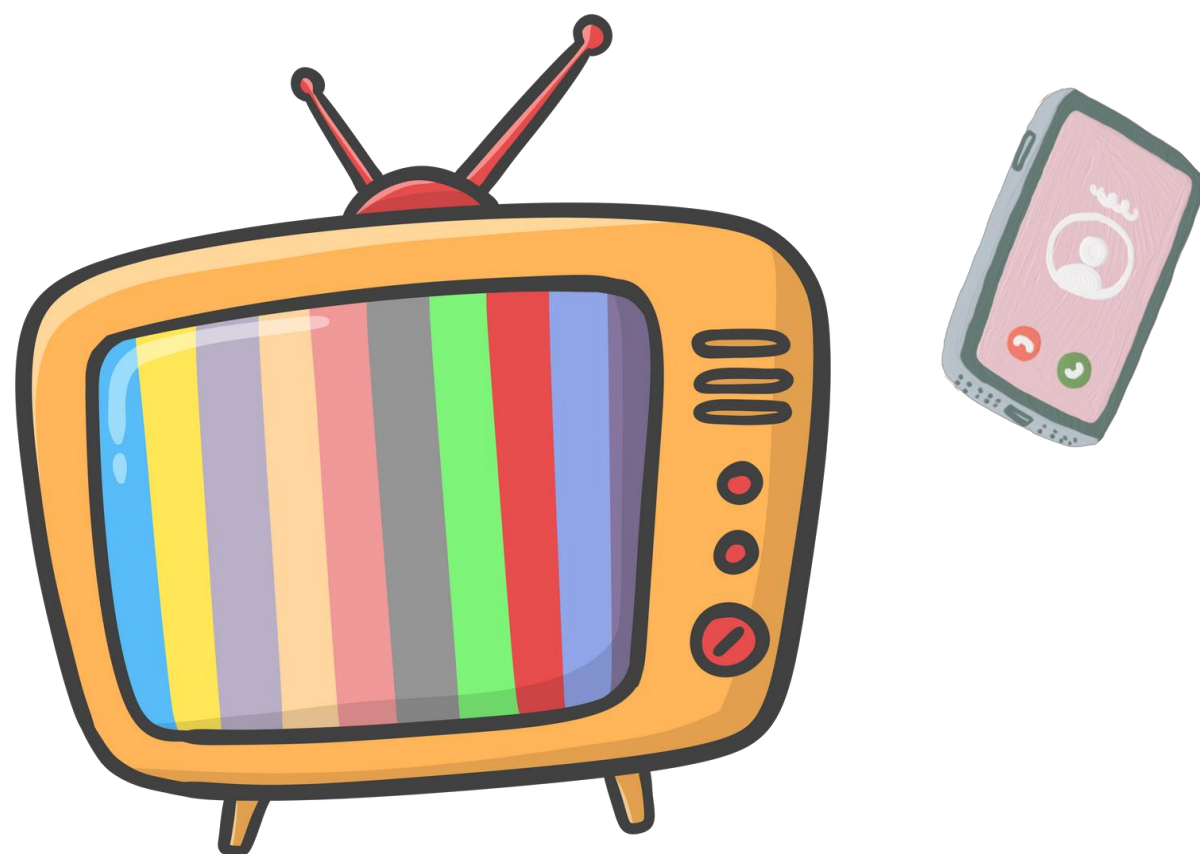
สื่อใหม่ต่างจากสื่อเก่าอย่างไร?

เนื้อหาไม่ผูกติดกับอุปกรณ์ที่ใช้

ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเนื้อหาจากอุปกรณ์ต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย ไม่จำเป็นต้องเข้าจากอุปกรณ์ใด อุปกรณ์หนึ่ง เช่น เราสามารถเข้าไปอ่านข่าวใน เว็บไซต์เดียวกัน ได้จากทั้งโทรศัพท์มือถือ และ คอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

สื่อใหม่**ต่าง**จากสื่อเก่า**อย่างไร**?

สามารถ**เข้าถึงเนื้อหาได้ทุกที่ ทุกเวลา**

สื่อเก่า เช่น โทรทัศน์ หากเราต้องการดูรายการใดรายการหนึ่ง เราจำเป็นต้องเปิดตามวัน เวลา และช่องที่กำหนดเท่านั้น แต่สำหรับสื่อใหม่แล้ว เราสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา ตามความต้องการของเรา

สื่อใหม่ต่างจากสื่อเก่าอย่างไร?

สื่อใหม่สามารถส่งต่อได้ง่าย

ข้อมูลที่ส่งผ่านสื่อดิจิทัล เป็นได้หลายรูปแบบ ทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง ข้อความ เป็นต้น ซึ่งถูกบีบอัด และจัดเก็บไว้ในพื้นที่ขนาดเล็กของ อุปกรณ์ต่างๆ ทำให้สามารถเคลื่อนย้ายและส่งต่อได้ง่าย

สื่อใหม่ต่างจากสื่อเก่าอย่างไร?

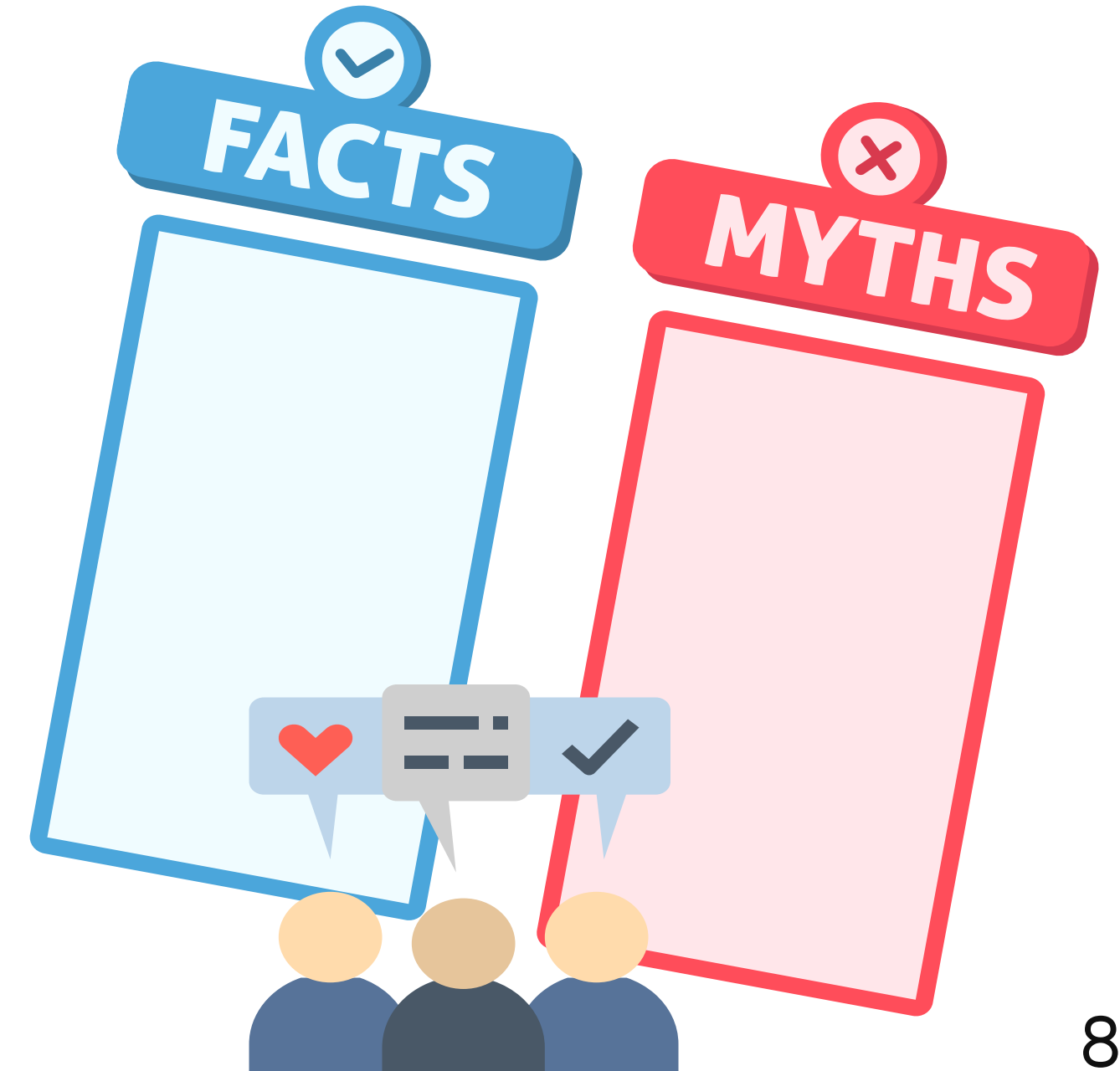
สื่อใหม่สามารถจัดการเนื้อหาได้ง่ายกว่า

หากเราต้องการหาข่าวใดข่าวหนึ่งจากสื่อเก่า เช่น หนังสือพิมพ์ คงต้องนั่งอ่านทุกเล่มเพื่อให้เจอ แต่สำหรับสื่อใหม่แล้ว การจัดการเนื้อหาทางดิจิทัล สามารถจัดเก็บ คัดแยก หรือรวบรวมได้สะดวกมากกว่า เพียงแค่กดค้นหาที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

Media Literacy

การรู้เท่าทันสื่อ คือ สภาวะที่เกิดจากความสามารถของบุคคลในการวิเคราะห์ความหมายของเนื้อหา และประเมินคุณค่า และเจตนาที่สื่อนำเสนอ ผ่านเทคนิควิธีการต่างๆ

ACTIVITY

ประเมินคุณค่า
สิ่ง

การประเมินคุณค่าสื่อ	
NAME:	STUDENT ID:

"สื่อที่ช่วยให้คนมีคุณภาพทางความคิด
ควรเป็นสื่อที่มีคุณค่าระดับใด เพราะเหตุใด?"

FACT

เนื้อหาหรือข้อความในส่วนที่
เข้าใจกันได้ทั่วไปว่าสามารถนำไป
พิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ แม้ว่าในขณะที่
เวลาที่เราอ่านหรือฟังอาจยังไม่
สามารถพิสูจน์ได้ในทันที แต่ก็ยัง
สามารถติดตามหาข้อพิสูจน์ หรือ
อ่านค้นคว้าเพิ่มเติมได้ตาม
แหล่งที่มาของข้อมูลได้

OPINION

ข้อความที่แสดงความรู้สึก
นึกคิดของบุคคล **ไม่สามารถ**
นำไปพิสูจน์ได้ว่าจริงหรือเท็จ
มักมีลักษณะเป็นการประเมิน
คุณค่า ตัดสิน และมีความรู้สึกนึก
คิดส่วนบุคคล

QUESTION

เรามีวิธีการตรวจสอบข้อมูลในอินเทอร์เน็ต
ว่าเชื่อถือได้หรือไม่ อย่างไรบ้าง?

FAKE NEWS

ข่าวปลอม

คือ ข้อมูลเท็จที่ตั้งใจจะชักนำบุคคลในทางที่ผิด เพื่อสร้างความเสียหายต่อผู้อื่นหรือเพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ตนเอง เนื้อหาของข่าวปลอมอาจมีข้อเท็จจริงเพียงเล็กน้อยหรืออาจเป็นข่าวที่ไม่มีมูลความจริงเลย ไม่มีแหล่งข่าวหรือคำพูดที่ตรวจสอบได้ข่าวปลอมบางประเภทก็อาจมีเนื้อหาที่ตรวจสอบได้จริงแต่มีลักษณะการเขียนด้วยอคติ หรือนำเสนอจากมุมมองด้านเดียว

FAKE NEWS

ข่าวปลอม

ลักษณะทั่วไป ของข่าวปลอม

มีข้อมูลเท็จ ไม่ว่าจะมียุทธวิธีจริงเพียง
บางส่วนหรือปราศจากข้อเท็จจริงเลย

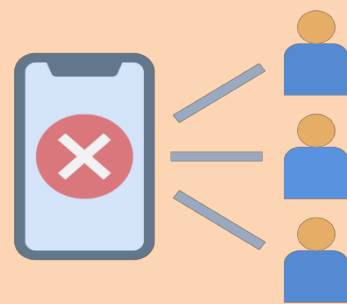
กระตุ้นให้เกิดการแชร์ออกไป

เจตนาที่จะบิดเบือนหรือปิดบังความ
จริงด้วยการใช้อารมณ์มากกว่า
ตรรกะ กระตุ้นอคติของผู้อ่าน

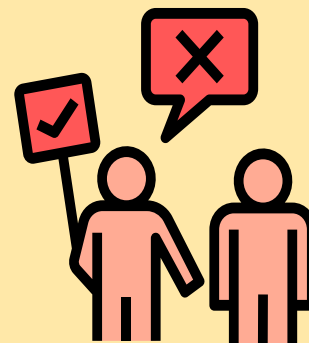
ประเภทของข่าวปลอม

Satire or Parody
เสียดสีหรือตลก

False connection
โยงมั่ว

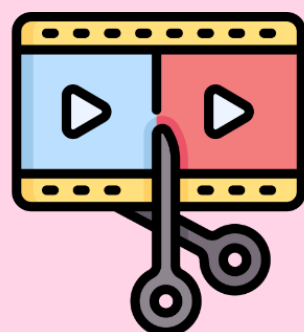
Misleading
ทำให้เข้าใจผิด

False Context
ผิดที่ผิดทาง

Impostor
มโนที่มาก

Manipulated
ปลอม ตัดต่อ

Fabricated
มโนทุกอย่างเลย

ACTIVITY

FAKE NEWS

ACTIVITY

Fake News
WORKSHEET

GROUP NAME

ข่าวจริง

- ✓ มาจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ
- ✓ พาดหัวมีทิศทางเดียวกับเนื้อหาข่าว
- ✓ มีชื่อผู้รับผิดชอบหรือผู้เขียนข่าว
- ✓ URL เข้ากันได้กับแหล่งข่าว
- ✓ บอกวันที่ที่ลงข่าว
- ✓ เมื่อกดเข้าไปดูลิงก์อื่น ๆ สามารถย้อนไปที่แหล่งข่าวต้นสังกัดได้

ข่าวปลอม

- ✓ มาจากเว็บไซต์ที่ไม่คุ้นชื่อ
- ✓ พาดหัวเร้าอารมณ์หรือไม่ไปทางเดียวกับเนื้อหาข่าว
- ✓ ไม่มีชื่อผู้เขียนข่าว
- ✓ URL ดูแปลก ๆ หรือเข้ากันไม่ได้กับแหล่งข่าว
- ✓ อาจลงวันที่เก่า ๆ หรือไม่ได้บอกเลย
- ✓ ไม่สามารถกดลิงก์ย้อนไปหาแหล่งข่าวต้นสังกัดได้

ทำไมคนถึงหลงเชื่อ ข่าวปลอม?

1. ตกหลุมพราง

ผู้อ่านมีแนวโน้มที่จะแชร์ข่าวปลอมที่ตรงกับความคิดความเชื่อของตนเองอยู่แล้วคนสร้างข่าวปลอมตั้งใจแต่แรกที่จะหลอกผู้อ่านข่าว

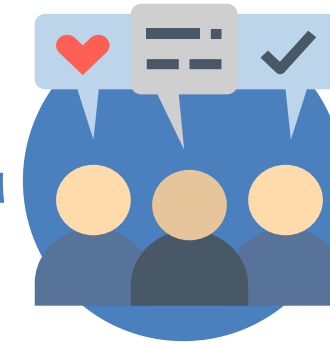
2. ไม่สามารถแยกแยะข่าวบนหน้าเว็บ

ข่าวปลอมถูกทำให้กลมกลืนกับข่าวจริงในเป็นสื่อออนไลน์ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการจัดหน้า หรือการแอบอ้างเป็นแหล่งข่าว

3. ผู้อ่านมีช่วงความสนใจสั้น

ข่าวปลอมหรือข่าวที่มีคุณภาพต่ำ ตั้งใจหาผลประโยชน์จากพฤติกรรม 'นักอ่านเวลาน้อย'

4. เป็นกลไกของความเชื่อ

เมื่อผู้อ่านรับข่าวที่แชร์ต่อจากเพื่อนหรือคนในครอบครัวมักเชื่อกันทีเพราะคิดว่าผู้ส่งกลั่นกรองมาแล้ว

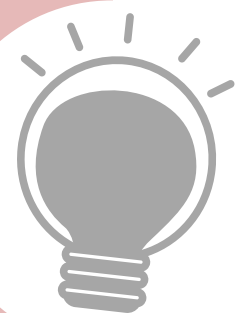

5. ข่าวปลอมเล่นกับความรู้สึก

เน้นพาดหัวที่หวือหวา เนื้อข่าวที่เร้าอารมณ์ผู้อ่านให้มีปฏิกิริยา เช่น การกดเข้าไปอ่าน กดไลค์ แสดงความเห็น และช่วยแชร์ข่าวออกไป

Source

Understand

Research

Evaluate

4 ขั้นตอน

ตรวจสอบข่าวปลอม

SOURCE

ที่มาของเนื้อหา

- เนื้อหา มีที่มาหรือไม่?
- ที่มาของเนื้อหา น่าเชื่อถือหรือไม่?
- ตัวเนื้อหา น่าเชื่อถือหรือไม่?

UNDERSTAND

ทำความเข้าใจเนื้อหา

- คิดและวิเคราะห์เนื้อหา
- ค้นหาเนื้อหาเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจน
- มองหาข้อเท็จจริง ไม่ใช่ความคิดเห็น

RESEARCH

ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม

- ค้นหาข้อมูลมากขึ้น
- ใช้เครื่องมือตรวจสอบความถูกต้อง
- ตามหาข่าวจากหลายๆ ที่มา

EVALUATE

ประเมินเนื้อหา

- หาสมดุลของเนื้อหา
- ตัดสินข่าวอย่างเป็นกลาง
- ลองตรวจสอบเนื้อหาจากมุมมองต่างๆ

CONCLUSION

สรุปบทเรียน